

Uppföljning av intern kontrollplan 2025

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Granskningar	4
Nämndens granskningar	4
Risk: Avsaknad av systematik gällande behörighetsadministration	4
Granskning: Behörighetsadministration i digitala system	4

Inledning

Den interna kontrollen ingår i grundskolenämndens samlade styr- och ledningssystem. Grundskolenämnden har det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen ska vara praktiskt och ändamålsenligt uppbyggd utifrån verksamhetens behov och förutsättningar samt hantera risker och förebygga att fel uppstår genom att vara ett verktyg för att se till att:

- verksamheten är ändamålsenlig och effektiv
- information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig
- lagar, förordningar och styrdokument efterlevs
- säkra tillgångar och förhindra förluster samt upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.

I grundskolenämndens interna kontrollplan för 2025 anges vilka olika granskningsområden som ska följas upp under året. Granskningarna återspeglar till nämnden löpande under året i separata rapporter liksom denna.

Granskningar

Nämndens granskningar

Risk: Avsaknad av systematik gällande behörighetsadministration

Beskrivning av risk

Risk för att vi bryter mot GDPR (eller annan personuppgiftslag) på grund att det saknas systematik gällande behörighetsadministration, vilket kan leda till kostnader och att personuppgiftsincidenter.

Enhet

Avdelning stöd och utveckling

Granskning: Behörighetsadministration i digitala system

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Behörighetsadministration i Unikum.

Syfte med granskningen:

Syftet är att undersöka hur behörighetsadministrationen hanteras i Unikum för att identifiera om det finns risk för personuppgiftsincidenter och i så fall ge förslag på hur dessa kan hanteras.

Omfattning/avgränsning:

Granskning av hantering av behörighetsadministration i Unikum på grundskoleförvaltningen och en slumpmässigt vald skola från varje utbildningsområde.

Granskningsmetod:

Uppföljning gällande behörighetsadministrationen på grundskoleförvaltningen och en slumpmässigt vald skola från varje utbildningsområde genomförs med dels datainsamling, dels intervjuer med ansvariga.

Resultat

Granskningen visar att grundskoleförvaltningen har en betydande risk i sin behörighetsadministration av systemet Unikum. Problemen finns på både central nivå och ute på skolorna.

På avdelningen stöd och utveckling:

- Det saknas dokumenterade centrala rutiner för att tilldela och

avsluta behörigheter. Hanteringen av manuellt skapade konton saknar rutiner vid personalförändringar. Dokumentationen sker i en informell Excel-fil, som uppdateras baserat på rektorers beställningar, men som ännu saknar motiveringar. En medarbetare uppger att de saknar systematisk uppföljning och att arbetet sker intuitivt.

- Det finns en brist på tydlig, dokumenterad roll- och behörighetsfördelning. En medarbetare är osäker på vilka som har behörighet att administrera konton utöver systemansvarig och systemhandläggare. Två medarbetare centralt har den kritiska rollen som kommunadministratör med breda rättigheter.
- Flera personuppgiftsincidenter har inträffat. Exempel inkluderar synliggörande av privat information, att dokumentation från tidigare anställningar har följt med och att tidigare anställda har behållit sin tidigare behörighet.

På skolnivå:

- Det finns ingen enhetlig strategi för rutiner och uppföljning av roller och behörigheter i systemet. Vissa skolor uppger att de inte har några dokumenterade rutiner alls och förlitar sig på tillfälliga lösningar. Uppföljning sker oftast vid behov.
- Många skolor har bara en eller två personer som ansvarar för fördelningen av roller och behörigheter, vilket skapar en stor sårbarhet vid frånvaro.
- Skolorna rapporterar incidenter som synliga privata kontaktuppgifter och att modersmålslärare kan få tillgång till elevers stödåtgärder, vilket ifrågasätts som rättssäkert.

Analys

Problemen med behörighetsadministrationen är inte bara en fråga om bristande processer, utan beror på en kombination av flera faktorer:

- Förvaltningen har sett inneboende brister i Unikum. Systemet har grovmaskiga behörigheter och är oförmöget att separera en persons olika roller, till exempel vårdnadshavare och anställd, vilket leder till att information blandas och blir synlig i fel sammanhang. Systemets beroende av personnummer gör att all information följer med överallt. Trots bristerna upplevs leverantören inte vara lyhörd för att göra ändringar som förvaltningen har föreslagit.
- Avdelningen stöd och utveckling, som ska tillhandahålla en systematisk översyn, har inte etablerat tydliga centrala rutiner för behörighetsadministration för sig själva. Detta skapar ett styrningsvakuum som fylls av inkonsekventa, informella metoder på skolnivå. Bristen på en central behörighetsmatris gör det omöjligt att garantera konsekvent datasäkerhet och GDPR-efterlevnad.
- Både centralt och på skolorna finns kan det behöva prioriteras resurser gällande det administrativa arbetet kring Unikum. Det stora personberoendet, där få individer har den nödvändiga kunskapen, skapar även sårbarheter vid frånvaro eller avslutad tjänst.

- Återkommande synkroniseringsproblem mellan Unikum och Extens leder till att manuell hantering krävs, vilket ökar risken för mänskliga fel och skapar datainkonsekvenser.

Slutsats

De lokala incidenterna är inte isolerade fel utan symptom på djupgående, systematiska brister som måste hanteras på flera nivåer. Att bara fokusera på administrativa rutiner räcker inte. För att adressera problemen krävs en kombination av förbättringsåtgärder

Åtgärd	Vad ska göras:
Rutin för behörighetsadministration	Inför en central, dokumenterad rutin med tillhörande behörighetsmatris som standardiserar roller och åtkomst baserat på befattning med syfte att skapa en enhetlig och konsekvent grund för behörighetshantering i förvaltningen.
Genomför översyn av Unikum	Genomför en översyn av Unikum för att få leverantören till att åtgärda systembristerna och genomföra nödvändiga ändringar för att skapa en säkrare arkitektur med mer finmaskiga behörigheter.
Planera övergång till nytt barn- och elevregister	Planera noga för övergången till det nya barn- och elevregistret Edlevo för att säkerställa en bättre integration än vad som finns med nuvarande barn- och elevregister. Detta minskar behovet av manuell hantering och de risker som följer med den.